

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00876&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00876. Захриплість та дисфонія

Автор: Maaria Ansaranta
Редактор оригінального тексту: Sari Atula
Дата останнього оновлення: 2018-09-03

Основні положення

- Найбільш частою причиною захриплості в практиці первинної медичної допомоги є гострий ларингіт і найбільш важливим методом його лікування є голосовий спокій.
- Необхідно завжди проводити непрямую ларингоскопію при захриплості, яка не пов'язана з застудою або грипом, а також всім пацієнтам, у яких захриплість триває понад 2 тижні - консультація ЛОР спеціаліста). Якщо візуалізації при непрямій ларингоскопії недостатньо, пацієнта необхідно скерувати до спеціаліста (фоніатра або ЛОР-спеціаліста з ендоскопії).
- Якщо надалі триває дисфонія, що обмежує працездатність або функціональні можливості пацієнта, також доцільно скерувати пацієнта до фахівця з діагностики, лікування та реабілітації.
- Під час оцінки ризику розвитку злоякісної пухлини гортані важливо враховувати історію куріння. Не забудьте задокументувати історію куріння при направленні.
- Голос не обов'язково є хриплим або дуже зміненим при тривалій дисфонії. Симптоми можуть включати втому голосових зв'язок або симптоми подразнення горла.
- Захриплість у дітей є показанням для консультування у фоніатра або ЛОР-спеціаліста.


Органічна дисфонія

Гострий ларингіт

- Найбільш часта причина захриплості, яка зустрічається в практиці первинної медичної допомоги.
- При цьому є симптоми інфекції верхніх дихальних шляхів, біль у горлі, захриплість, часто також риніт, головний біль і невисока лихоманка.
- Голосові зв'язки червоні та набряклі.
- Враховуючи те, що зазвичай основною причиною цього стану є вірусна інфекція, антибактеріальна терапія є неефективною [доказ 04916 B]. Антибіотики можуть бути показані з приводу інших інфекцій, а не просто для лікування ізольованого ларингіту.
- При вірусному ларингіті найважливішими методами лікування є голосовий спокій та уникнення кашлю, інгаляційна терапія. Пацієнти з професіями, які супроводжуються сильним навантаженням голосу, повинні мати достатньо довгий період лікарняної відпустки, принаймні - один тиждень (крім випадків, коли можна тимчасово змінити рід занять). Якщо захриплість триває протягом 3-4 тижнів, особливо якщо голосові зв'язки неможливо добре оглянути, пацієнта слід скерувати до фоніатра або ЛОР-спеціаліста.

Хронічний ларингіт

- Наступні причини, наприклад, можуть викликати тривалий ларингіт:
 - куріння або інше токсичне подразнення
 - тривала інфекція дихальних шляхів
 - грибкова або бактеріальна інфекція гортані
 - інгаляційні стероїди
 - механічне подразнення глотки (сильний кашель і велике навантаження на голосові зв'язки)
 - ларингеальна рефлюксна хвороба
 - можливо й алергічні фактори.
- Голосові зв'язки червоні, набряклі, а іноді сухі або вкриті корками чи слизом
- Лікування залежить від причини, має базуватися на анамнезі і даних ретельної ларингоскопії.

- Тому у випадку пролонгованого ларингіту слід проконсультуватися з ЛОР-спеціалістом або фоніатром.
- Важливе значення мають загальні настанови щодо вокальної гігієни.
 - Слід припинити курити
 - Лікування кашлю та інгаляційна терапія
 - Уникати надмірного використання голосу та шепоту
 - Вживати достатньо води, інгаляції паром (наприклад парова інгаляційна трубка, малюнок  [зображення 01420])
 - Достатній відпочинок для голосових зв'язок під час вірусних інфекцій
 - Підсилювач голосу для пацієнтів з професіями, які потребують сильного голосового навантаження

Зміни голосових зв'язок

- Доброякісні (наприклад, вузлики, поліп, кіста, гранульома, папілома)
- Злоякісні
- Завжди скеровуйте до ЛОР-спеціаліста або фоніатра.
- Зміни голосових зв'язок можуть бути пов'язані з функціональною дисфонією, для лікування якої необхідна голосова терапія.

Неврологічна дисфонія

Параліч голосових зв'язок

- Пошкодження зворотного гортанного нерву (n. laryngeus recurrens) та зовнішньої гілки верхнього гортанного нерва (n. laryngeus superior)

Пошкодження зворотного гортанного нерва

- Паралізовані голосові зв'язки із обмеженою рухомістю.
- Голос, принаймні спочатку, хриплий, з придином і слабкий.
- Також можуть бути проблеми з ковтанням та задишка при навантаженні.
- Причини
 - Ускладнення хірургічного лікування (щитовидна залоза, шия і процедури на грудній клітці)

- Компресія, викликана пухлиною будь-де на шляху проходження нерва (основа черепа, ділянка шії, середостіння)
- Неврит
- Інтубація
- Певні неврологічні захворювання
- Певні захворювання серця (стиснення лівого зворотного нерва серцем)
- ідіопатичний

Пошкодження верхнього гортанного нерва

- Головним симптомом є звуження та зниження діапазону голосу.
- Обстеження за допомогою дзеркала часто є мало показовим для оцінки стану пацієнта

Лікування

- Для подальшого обстеження та лікування завжди скеровуйте пацієнта до фахівця (фоніатра або ЛОР-спеціаліста).
- Голосовий спокій не допоможе.
- Рекомендації, які надає фахівець із лікування голосових проблем, часто корисні для відновлення функції голосу, незважаючи на те, що його тренування не можуть вилікувати пошкодження нерва.
- Голосова хірургія у важких випадках

Спазматична дисфонія

- Рідкісний розлад голосу, який характеризується переривчастою розмовою із приступами задухи, а також напруженим і надригчастим голосом. При іншому підтипі захворювання голос шепітливий, слабкий та періодично зникає.
- Це є форма фокальної дистонії, коли рухові розлади уражають голосові м'язи.
- Лікування гортані ботулотоксином є ефективним [джерело|R1].
- Пацієнта слід скерувати до фоніатра.

Дисфонія пов'язана з неврологічними захворюваннями

- Багато неврологічних захворювань (наприклад, хвороба Паркінсона, боковий аміотрофічний склероз, розсіяний склероз) включають проблеми з голосом.
- Голос плавний і тихий. Може бути ураження гучності, тону або ритму.
- Для лікування можна використовувати голосову терапію та комунікаційну допомогу.

Функціональні голосові розлади

- Група голосових розладів, яка не пояснюється органічною причиною
- Повинна бути виключена органічна причина.
- Проте, функціональний розлад голосу може спостерігатись паралельно з органічним розладом; органічне порушення голосу може викликати функціональну проблему, і навпаки.
- Людина може використовувати свій голос неекономно або понад міру (наприклад, при виконанні роботи із надмірним голосовим навантаженням).
- Типові симптоми включають якісні зміни голосу та його втому, іноді - біль у шиї, відчуття клубка в горлі та різні симптоми його подразнення.
- Необхідно визначити причини, що лежать в основі (надмірне використання голосу, напружений спосіб розмови, хобі, що потребує використання голосу, погана акустика в робочому середовищі, наприклад, фоновий шум, висока реверберація).
- Лікування засноване на використанні голосової терапії [джерело|R2], яка включає навчання із правильного використання голосу (голосова ергономіка), догляд за голосовими зв'язками і гортанню, тренування голосу. Голосова терапія проводиться за допомогою спеціального спіч-терапевта.

Дисфонія у дітей

- Причини [джерело|R3]
 - Вузлики на голосових зв'язках
 - Кісти на голосових зв'язках та інші вроджені структурні дефекти

- Параліч голосових зв'язок
 - Пошкодження під час інтубації
 - Функціональні розлади
 - Ларингіт
 - Папілома голосових зв'язок
- Необхідно обстежити слух у дітей із захриплістю та голосною розмовою.
 - Якщо захриплість продовжується, направте до фоніатра чи ЛОР-спеціаліста, тому що у дітей складно провести непряму ларингоскопію.

Пов'язані ресурси

- Кокрановські огляди [\[пов'язані|00280|Hoarseness, laryngitis a...\]](#)
- Література [\[пов'язані|00280|Hoarseness, laryngitis a...\]](#)

Джерела інформації

R1. Persaud R, Garas G, Silva S et al. An evidence-based review of botulinum toxin (Botox) applications in non-cosmetic head and neck conditions. JRSM Short Rep 2013;4(2):10.

[\[PubMedID|23476731\]](#)

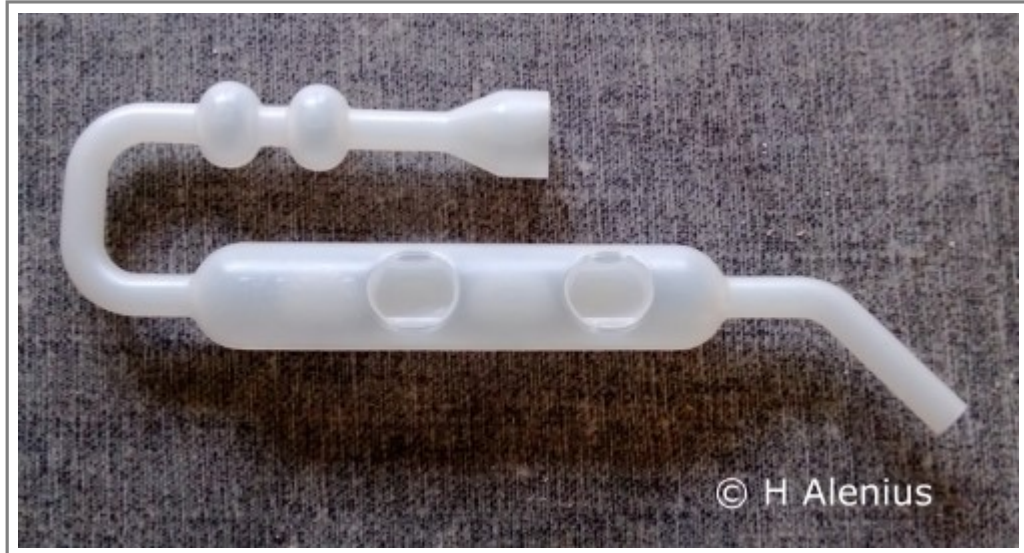
R2. Ruotsalainen J, Sellman J, Lehto L et al. Systematic review of the treatment of functional dysphonia and prevention of voice disorders. Otolaryngol Head Neck Surg 2008;138(5):557-65.

[\[PubMedID|18439458\]](#)

R3. Martins RH, Hidalgo Ribeiro CB, Fernandes de Mello BM et al. Dysphonia in children. J Voice 2012;26(5):674.e17-20. [\[PubMedID|22801244\]](#)

Зображення

- [Зображення 01420](#). Steam inhalation pipe.



Автори та власники авторських прав: Editors Duodecim Medical Publications Ltd

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 04910](#). Antibiotics for acute laryngitis in adults.
Дата оновлення: 2017-10-16
Рівень доказовості: B
Резюме: Antibiotics appear to have no benefit in treating acute laryngitis in adults.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00876 Ключ сортування: 038.002 Тип: EBM Guidelines

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2018-09-03

Автор(и): Maaria Ansaranta Автор(и) попередніх версій статті: Leenamajja Kleemola Редактор(и): Sari Atula
Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: Hilka Salmén Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd
Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

Навігаційні категорії

EBM Guidelines Otorhinolaryngology Phoniatics Paediatrics Infectious diseases Neoplastic diseases

Ключові слова індексу

mesh: Laryngitis mesh: Hoarseness mesh: Speech Therapy mesh: Laryngeal Neoplasms mesh: Adult mesh: Child
mesh: functional dysphonia mesh: Voice Disorders mesh: Vocal Cord Paralysis mesh: Vocal Cords
speciality: Infectious diseases speciality: Neoplastic diseases speciality: Otorhinolaryngology speciality: Paediatrics
speciality: Phoniatics icpc-2: R23 icpc-2: R77 icpc-2: R83